

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksb.: Ole Christian Skogstad,
Magne Haukås
e-post: fmnoosk@fylkesmannen.no
Tlf:
Vår ref: 2014/2959
Deres ref:
Vår dato: 06.06.2014
Deres dato: 22.04.2014
Arkivkode: 561

Uttalelse til fem søknader om konsesjon for bygging av småkraftverk - Bodø

Fylkesmannen i Nordland viser til oversendelse datert 22.04.14 vedlagt fem søknader om konsesjon for bygging av vannkraftverk i Bodø kommune. Det vises også til e-post datert 28.05.14 fra NVE v/Frank Jørgensen angående innvilget forlengelse av frist til 13. juni.

Norge har gjennom EUs fornybardirektiv forpliktet seg til å øke andelen av fornybar energi til 67,5 prosent i 2020. Sverige og Norge har et felles mål om å bygge ut ny kraftproduksjon med fornybare energikilder som skal utgjøre 26,4 TWh innen 2020. Energi- og miljøkomiteen har gjennom Innst. 379 L (2010–2011) understreket at regjeringen må legge til rette for at halvparten av den nye energiproduksjonen skal realiseres i Norge. Regional plan om små vannkraftverk i Nordland følger opp denne visjonen med en målsetning om utbygging av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh innen år 2025.

Fylkesmannen i Nordland ser det som positivt at flere småkraftsøknader blir sendt ut på høring samtidig. Dette gir mulighet for å vurdere virkningene i et større perspektiv for de fagområdene som blir berørt. Det følgende er en samlet uttalelse fra Fylkesmannen til forelagte konsesjonssøknader. Konklusjonene gjengis i følgende tabell:

Kraftverk	Konsekvenser	Sentrale tema	FMs vurdering
Åselielva kraftverk	Store	Friluftsliv, reindrift	Innsigelse
Skredelva kraftverk	Store	Reindrift	Innsigelse
Rognlia kraftverk	Middels	Reindrift, gråor-heggskog	Fraråding
Øvre Mølnelva kraftverk	Middels	Reindrift	Fraråding
Storvasskråga kraftverk	Middels	Reindrift, våtmarksfugl	Fraråding

Om reinbeitedistriktet og den samlede belastningen

De fem omsøkte vannkraftverkene er lokalisert i Saltfjellet reinbeitedistrikt. Dette distriktet er Nordlands største både i areal (5835 km²), antall siidaandeler (7) og i reintall (3500 dyr i vårflokk før kalving). Distriktet strekker seg fra svenskegrensen i øst gjennom kommunene Rana, Saltdal, Beiarn, Bodø, Meløy og Gildeskål, jf. figur 1.

Øst i Saltfjellet reinbeitedistrikt har svenske reindriftsutøvere beiterett, (se figur 1 skravert område ved svensegrensa). Dette begrenser reinbeitedistriktets beitetilgang. Så lenge den nye reindriftskonvensjonen ikke er trådd i kraft, har ikke Saltfjellet reinbeitedistrikt tilgang til vinterbeiter i Sverige som tidligere. Reinbeitedistriktet har en klar underkapasitet på vinterbeiter, og en vesentlig del av vinterbeitekapasiteten er lokalisert i områdene øst mot riksgrensen. I tillegg har distriktet vinterbeite i kystområdene. Bruken av områdene veksler mellom år, avhengig av klimatiske forhold og driftsforhold.

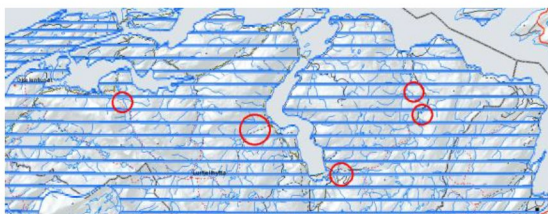
De fem kraftverkene er planlagt i den nordlige delen av Saltfjellet reinbeitedistrikt. Denne delen av distriktet brukes primært til vårbeite/kalvingsland, til vinterbeite og til høstvinterbeite, jf. figur 2-4 (omsøkte kraftverk er markert med røde sirkler). Vinterbeiter er av særlig stor verdi, og er en minimumsfaktor for distriktet da det er tilgangen på vinterbeiter som begrenser produksjonspotensialet. Områdene brukes også til sommerbeite og høstbeite. Beiteretten, som er beskyttet av reindriftsloven, gjelder hele året, og bruken av områdene kan variere fra år til år avhengig av blant annet naturforholdene.

Figur 2. Vårbeite

Figur 3. Høstvinterbeite

Figur 4. Vinterbeite

Saltofjellet reinbeitedistrikt er fra før sterkt berørt av moderne menneskelige inngrep. Bit-for-bit utbygging er en stor utfordring. Den samlede inngrepsbelastningen over tid, begrenser reindriftas bærekraft. Vannkraftutbygginger (se vedlegg), kraftlinjer, veger, jernbane,

mineralutvinning, hyttefelt og andre typer inngrep har redusert beitearealene og har medført driftsmessige problemer. Hver for seg, beslaglegger nye inngrep beiteareal og gir negative konsekvenser for reindrift lokalt. Samlet sett fører flere inngrep til at reinbeitedistriktet stykkes opp slik at det blir færre sammenhengende arealer uten forstyrrelser og inngrep. Moderne inngrep i naturen har over tid ført til at tradisjonell reindrift er vanskeliggjort. Mindre og oppstykkede områder fører til at flokkene må deles i flere småflokker. Flere flokker gir økte driftskostnader for å gjete flokkene, og for å samle flokkene ved merking, slaktning etc. Dette begrenser også tilgjengeligheten og vanskeliggjør gjeting og tilsyn, noe som øker faren for angrep fra rovdyr. Man får også mindre oversikt over hvor mange dyr som er tatt av rovdyr.

Reinens naturlige beite- og trekkmonster endrer seg også dersom det er mye aktivitet og utbygging i ett område. Det betyr igjen at andre områder brukes mer intensivt og må beites hardere. Anleggsdrift fører til at dyrene unnviker områdene, og dette er noe som kan prege dyrene i lang tid også etter at anleggsdriften er avsluttet. Videre berører flere av de omsøkte kraftverkene flytt- og trekkleier. Fylkesmannens konklusjoner og vurderinger av hver enkelt kraftverks virkning for reindriften må sees i lys av den samlede belastningen distriktet er og vil bli utsatt for.

Åselielva kraftverk

Åselielva kraftverk (søker Småkraft AS) er planlagt å utnytte fallet i Åselielva mellom kote 160 og kote 40. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,65 MW. Gjennomsnittlig årlig produksjon er beregnet til ca. 4,61 GWh. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 145 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren. Vannveien, i form av nedgravd rørgate, blir 970 meter lang. Kraftverket tilkobles eksisterende 22 kV-linjenett via en 1200 meter lang jordkabel. Rørgatetraseen vil bli benyttet som anleggsvei fra kraftstasjon til inntak. Etter endt anleggsperiode, vil rørtrase tilbakeføres og revegeteres. Det må bygges en om lag 1200 meter ny permanent veg fra hovedveg til kraftstasjon.

Innsigelse

Fylkesmannen fremmer med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd, jfr. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 til 5-6, innsigelse til søknad om konsesjon for utbygging av Åselielva kraftverk. Innsigelsen begrunnes ut fra at tiltaket vil komme i vesentlig konflikt med regionalt viktige friluftslivshensyn og av hensyn til reindriften i området.

Begrunnelse

Friluftsliv

Nedre Åselivatn og Åselidalen med Øvre Åselivatn er et svært viktig friluftsområde. Fra parkeringsplass ved Rv.17 går det en merket turiststi til Lurfjellhytta. Sammen med de omkringliggende Børvasstindan utgjør Åselidalen kanskje et av de viktigste områdene for friluftsliv i ytre Salten, og er etter Fylkesmannens vurdering et område av vesentlig regional verdi. I kommunens kartlegging av friluftsområder utført av Salten friluftsråd er Åselidalen vurdert som særskilt viktig (A+). Ecofacts har vurdert området til å være av middels verdi.

Området har stor betydning, og har et betydelig potensial, for utøvelsen av tradisjonelt friluftsliv for befolkningen i områdene rundt. Området rundt nedre Åselivatn er spesielt attraktivt for barnefamilier. Områdets betydning og nærheten til Børvasstindan og Åselitindan tilsier at det bør utøves varsomhet med etablering av tiltak som kan svekke opplevelsen av natur- og friluftsområdet som helhet.

Åselielva utgjør et sentralt landskapselement i terrenget mellom Øvre- og Nedre Åselivatn, der den renner som stryk gjennom svaberglandskapet. Elva er godt synlig fra Nedre Åselivatn. Redusert vannføring vil utvilsomt redusere opplevelsen av området. Særlig redusert vannføring i fosser og åpent terreng vil forringe visuelle kvaliteter ved elveløpet.

Adkomsttraséen vil gå parallelt/krysse T-merket tursti og vil anlegges fra eksisterende avkjørsel og parkering for tursti. Vegen vil innebære sprenging til å begynne med og delvis gå i løsmasser langs Nedre Åselivatn. Rørgate og anleggsveier vil gå i områder med bart fjell eller tynt løsmassedeck. På grunn av sparsom skogsvegetasjon vil disse inngrepene framstå som tydelige sår i landskapet. På grunn av karrige jordbunnsforhold vil reparasjon av skadene i slike områder ta meget lang tid. Dette vil helt klart forringe områdets kvalitet for landskap og friluftsliv. Inntaksdammen vil også være negativt for brukere av øvre deler av dalen, da denne vil bli godt synlig. Dette resulterer i oppstyking av et uberørt landskapsbilde. Inngrepet vil medføre tap av 1,6 km² villmarkspregede områder, og 4,3 km² INON sone 2. Ca. 17,5 km² av INON sone 1 omdefineres til sone 2 som følge av inngrepet.

Fylkesmannen er enig i miljørapportens vurdering om at omsøkte tiltak vil gi stor negativ konsekvens for friluftsliv. Etablering av kraftverk som omsøkt vil etter Fylkesmannens vurdering virke negativt på landskapet, noe som igjen vil føre til en betydelig forringelse av opplevelsesverdien av naturlandskapet. *Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv - En satsing på friluftsliv i hverdagen; 2014- 2020* har et uttalt mål om at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers. Områder av verdi for friluftslivet skal sikres slik at miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting fremmes og naturgrunnlaget bevares. Det er etter vår vurdering viktig av hensyn til friluftslivsinteressene å ivareta lett tilgjengelige naturområder uten større naturinngrep.

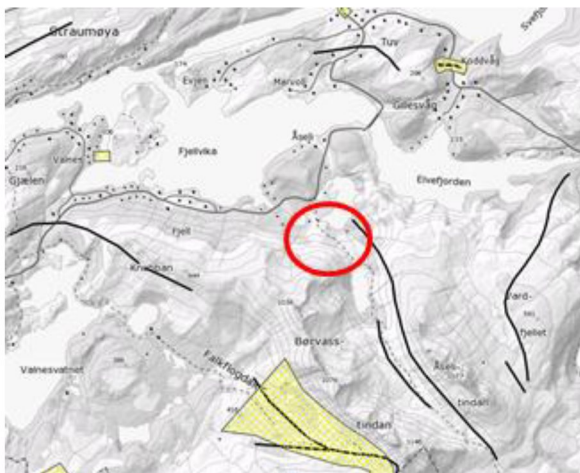
Etter Fylkesmannens vurdering ivaretar ikke forslaget i tilstrekkelig grad hensynet til nasjonal mål for sikring av områder av verdi for friluftslivet. Inngrep i form av veger og kraftutbygging vil medføre at vilkårene for friluftslivet blir vesentlig dårligere. Det her omsøkte utbyggingsprosjektet er planlagt i et attraktivt og relativt bynært friluftslivsområde i Bodø kommune. Fylkesmannen fremmer av hensyn til friluftslivet innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Åselielva kraftverk.

Reindrift

Innsigelsen til Åselielva kraftverk fremmes også med bakgrunn i tiltakets negative konsekvenser for reindrift i området, og da særlig med tanke på naturlig beiting og trekk nedover Åselidalen, bruken av kystnære vinterbeiter og begrensninger i reinbeitedistriktets totale vinterbeiteressurser.

Det omsøkte kraftverket med inntak, rørgate, kraftstasjon og adkomstvei vil beslaglegge beiteareal. Forstyrrelser i anleggsperioden vil kunne hindre at rein vil trekke ned Åselidalen. Adkomstveien vil trolig medføre økt aktivitet i området, noe som kan føre til at reinen slutter å trekke ned Åselidalen til viktige vinterbeiteområder.

Området hvor Åselielva kraftverk planlegges, brukes årlig av reinbeitedistriktet og da hovedsakelig som vinterbeite. På de oppdaterte reindriftskartene er det avmerket to trekkleier gjennom Åselidalen, jf. figur 5.

Figur 5. Flytt- og trekkleier i tiltaksområdet – det er to trekkleier i Åselidalen.

Selve tiltaksområdet består av mye bart fjell. Dette er imidlertid et kystnært vinterbeiteområde som er viktig for distriktet. Området benyttes mest intensivt fra november og frem til mai. Vinterbeitene er minimumsfaktoren i beiteomløpet, og selv små reduksjoner i tilgjengelig vinterbeite, kan gi negative utslag i distriktets bæreevne. Om beiteforholdene skulle bli utilgjengelige for eksempel ved for mye is (slik tilfellet var vinteren 2013/14), er det svært viktig å kunne føre reinen til andre vinterbeiter. Alternative vinterbeiter er en viktig ressurs for reindriften. Særlig gjelder dette i kystområdene, hvor snøforholdene varierer mye fra år til år og fra sted til sted.

På sommeren trekker reinen lenger opp i terrenget. Området over tiltaksområdet brukes både som sommerbeite og høstvinterbeite. Tiltaket berører ikke direkte vårbeiteland, men økt aktivitet i området kan føre til mindre trekk ned Åselidalen og redusert beitebruk også denne årstida.

Naturfaglige merknader

Fylkesmannen har ingen informasjon om spesielle naturverdier i området. Vi har således ingenting å utsette på verdi- og konsekvensvurderingen med tanke på naturmangfoldet, jfr. Ecofacts rapport 76- 2011. Det eneste usikkerhetsmomentet er tilknyttet fossen ved kote 60. I følge rapporten s. 16 ble fossen undersøkt grundig og det ble gjort funn av blant annet knoppsildre, gulsildre og rødsildre som kan indikere noe baserikt sig i området. Senere i rapporten (s. 18) framgår det imidlertid at «Fossesprutsonene i Åselielva er ikke fullstendig undersøkt, men det er sannsynlig at det er noe basekrevende moser på overspruttede berg». Fossesprutsonene vil forsvinne, og de fossesprøypåvirkete arealene og utbredelsen av fuktighetskrevende arter vil bli betydelig påvirket. Det framstår med bakgrunn i dette noe uklart hvordan konsulenten har kommet fram til at det ikke er påvist forhold som tilsier at det bør avgrenses nye naturtypelokaliteter i henhold til DN- håndbok nr. 13.

Skredelva kraftverk

Skredelva kraftverk (søker Nord-Norsk Småkraft AS) er planlagt å utnytte et fall på 261 meter fra kote 281 til kote 20. Kraftverket gir en midlere produksjon på 8,0 GWh fordelt på 5,1 GWh sommerstid og 2,9 GWh vinterstid. Planlagt maksimal slukeevne blir 1,34 m³/s med en nedre grense på 0,067 m³/s. Som avbøtende tiltak foreslås minstevannføring tilsvarende 5-persentil sommer og vinter som betyr at det alltid slippes 95 l/s i sommersesongen (1. mai - 30. september) og 56 l/s i vintersesongen (1. oktober - 30. april). Vannveien er planlagt som

nedgravd/sprengt rørtrasé over en distanse på 2,85 km. Det må etableres ny permanent atkomstvei de øverste 100 meterne til inntaket, mens det for den resterende strekningen er planlagt oppgradering av eksisterende vei.

Innsigelse

Fylkesmannen fremmer av reindriftshensyn innsigelse til søknad om konsesjon for utbygging av Skredelva kraftverk. Innsigelsen fremmes med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd, jfr. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 til 5-6.

Begrunnelse

Innsigelsen begrunnes med tiltakets negative konsekvenser for flyttlei. Planlagt vanninntak med tilhørende damanlegg kommer i konflikt med en flyttlei, og dette vil være i strid med reindriftslovens § 22. Regional plan om små vannkraftverk i Nordland fastslår også at: *Det skal ikke tillates utbygginger som kan gi permanente hindringer for viktige flyttleier.* Denne flyttleia øst for utløpet av Skredvatnet er ikke registrert på reindriftens arealbrukskart, men brukes i følge leder i reinbeitedistriktet, Per Thomas Kuhmunen, med jevne mellomrom når trekkleia på vestsiden av Skredvatnet ikke kan brukes. Trekkleia på vestsiden av vannet er i ett bratt terreng. Det er særlig ved flytting av rein på høsten at området på østsiden av Skredvatnet må brukes.

Tiltaket vil også medføre negative konsekvenser for beiteareal. Området kan brukes store deler av året, både som vår- og høst vinterbeite samt vinterbeite. Noen ganger brukes også området som kalvingsområde ved gunstige snøforhold. Dette er registrert på de oppdaterte arealbrukskartene, jf. figur 6. Tiltaket berører også vinterbeiter som er en minimumsfaktor for Salfjellet reinbeitedistrikt.

Figur 6. Trekklei vest for Skredvatnet og vårbeiter.

Dersom vanninntak kan tilpasses slik at flyttleia ikke ødelegges, kan Fylkesmannen akseptere planene for Skredelva kraftverk. Fylkesmannen forventer i så fall at det opprettes dialog med reinbeitedistriktet slik at prosjektet kan tilpasses for å forhindre konflikt med flyttlei. Videre ligger det som en forutsetning i evt. aksept at det må stilles krav i konsesjonsvilkårene om at anleggsarbeid ikke må forekomme i kalvingstiden.

Miljøfaglige merknader

Skredelva er gjennom overføringen av søndre del av nedbørsfeltet til Oldereid kraftverk et påvirket vassdrag. Det første partiet fra utløpet av Skredvatnet er relativt slakt terreng. Etter ca. 500 meter faller elva brattere, og renner i en dyp elvedal med bratte sider. Berggrunnen i

området er i hovedsak kvartsdioritt, trondhemit og tonalitt. Dette er relativt sure og harde bergarter. Det finnes noe marmorganger nordvest for tiltaksområdet. Kalkholdig sig fra disse vil imidlertid ikke komme vegetasjonen i kløfta til gode. I følge miljørapporten er det dog stedvis funnet rik vegetasjon langs elva. Redusert vannføring vil endre fuktighetsforholdene for vegetasjonen i nærheten av den påvirkede elvestrekningen.

Skredvatnet er vurdert som et viktig hekkeområde for vannfugl. Dette er et viktig hekkeområde for en rekke rødlistede vannfugler som bergand (VU), storlom (NT) og sjøorre (NT). I følge naturbasen er dette et av få sikre hekkeområder for bergand i kommunen. Med bakgrunn i dette, sammenholdt med områdets betydning for andre hekkende rødlistearter og en rekke andre vannfuglarter, vurderes Skredvatnet å være et særlig viktig viltområde i kommunen. Ettersom utbygging ikke vil medføre større vannstandsvariasjon i vannet enn hva tilfellet er i dag, ansees ikke tiltaket å medføre økt sannsynlighet for oversvømmelse av reirene til disse fuglene. Under denne forutsetning, og at anleggsperioden i den øvre delen (tilknyttet terskel og inntak) legges utenom hekkesesongen, er det ikke grunn til å tro at hekkemulighetene for vannfugl blir vesentlig endret.

Reduksjon i vannføringen og vanndekt areal vil også påvirke evertebratsamfunnet i elva negativt. Den stasjonære ørreten i Skredvatnet vil miste et viktig gyte- og oppvekstområde.

Fylkesmannen vurderer med bakgrunn i det forannevnte omsøkte utbygging å gi moderate skader på naturmangfoldet. Videre er vi ikke kjent med at området representerer noen verdi for friluftslivet utover det lokale. Landskapsmessig uthever ikke området seg nevneverdig.

Rognlia kraftverk

Rognlia kraftverk (søker Rognlia Kraftverk AS) skal utnytte fallet mellom inntak på ca. kote 300 og kraftstasjon på kote 15. Den installerte effekten vil bli på 2,7 MW, og årsproduksjonen er beregnet til 6,9 GWh. Vannveien er omsøkt som en nedgravd rørgate på ca. 1250 meter. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 54 l/s gjennom hele året.

Vurdering

Naturmangfold

Lakselvas utløp i Misvær fjorden danner et viktig brakkvannsdelta. Deltaet vurderes som svært interessant med hensyn til biologisk mangfold, hvor forekomster av kalkrike strandenger, brakkvannslommer og et relativt stort gruntvannsområde utgjør sentrale habitat. Naturtypen er sannsynligvis noe grovt avgrenset. Selv om kraftstasjonen vil bli liggende innenfor det avgrensede deltaområdet, er det lite sannsynlig at naturverdiene tilknyttet deltaet vil bli negativt berørt.

Langs den berørte elvestrekningen av Mølnelva ble det kun avdekket trivielle fuktighetskrevenne karplanter og kryptogamer. Det forekommer imidlertid enkelte basekrevenne arter (fjellfrøstjerne og dvergjamne) inntil elva. Ut fra dette, og det faktum at berggrunnen består av granitt, er det mye som tyder på at det først og fremst er elva som har betydning for tilførselen av næringsstoffer.

Ecofact fant grunnlag for å avgrense to naturtypelokaliteter i forbindelse med utredning av biologisk mangfold langs Mølnelva. På nedre deler av tiltaksområdet finnes en lokalitet med gråor-heggeskog av utformingene flommarkskog og liskog (høgstaude-strutsevingutforming). Lokaliteten får kun en svak verdi B (viktig) ettersom skogen har små til middels

dimensjonerte trær. Like fullt bærer den preg av kontinuitet, og vil ved videre suksesjon ha potensiale for høyere diversitet og forekomster av spesialiserte og truede arter. Det ble også avdekket en lokalt viktig slåttemarkforekomst. Denne har få karakterarter for slåttemark, og tilfredsstiller ikke kravene for utvalgt naturtype.

Både gråor-heggeskoglokaliteten og slåttemarklokaliteten vil bli sterkt berørt av omsøkte tiltak. Rørgata vil ødelegge slåttemarken. Videre vil rørgata og adkomstveien til kraftverket skade naturtypeforekomsten av gråor-heggeskog. Det finnes relativt få forekomster av denne naturtypen i Bodø kommune. En gjennomgang av Naturbase avdekker seks gråor-heggeskoger. Ut fra dagens kunnskap om utbredelsen i kommunen, synes Misværområdet å være sentralt. Hele seks av syv lokaliteter finnes rundt Lakselvdeltaet. Av kjente lokaliteter er det kun den her aktuelle gråor-heggsbogen og lokaliteten ved Vestre Rognlia (ca. 500 meter nord) som har betydning utover den lokale verdien. Sammen med skogsforekomsten på Menes utgjør forekomsten ved Mølnelva de eneste flommarkskogsutformingene i kommunen. Omsøkte tiltak vil derfor medføre vesentlig økning i den samlede belastningen for naturtypen på kommunalt nivå. I regionen forekommer naturtypen noe hyppigere, og er representert ved ca. 110 lokaliteter i fylket.

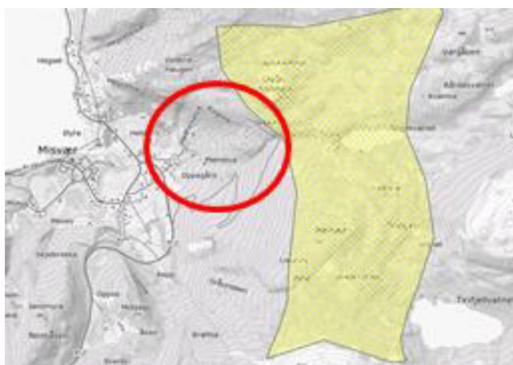
Fylkesmannen er ut fra det forannevnte kritisk til omsøkte løsning for rørgate og atkomstvei. Vi ber om at NVE vurderer alternative løsninger for å ivareta en på kommunalt nivå sjelden naturtype.

Reindrift

Planlagt vanninntak med tilhørende damanlegg berører en flyttlei. Størrelsen og plasseringen av inntaksdammen vil være avgjørende for hvor mye av flyttleia som vil bli berørt. Mulig avbøtende tiltak her vil være å flytte inntaket på nedsiden av vei fra Misvær.

Tiltaket vil også medføre negative konsekvenser for beiteareal. Området kan brukes store deler av året, både som vår- og høst vinterbeite samt vinterbeite. Vinterbeiter er en minimumsfaktor for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Tiltaksområdet ligger også nær et område som kan brukes til kalving.

Fylkesmannen mener det er mulig å tilpasse inntaksdammens plassering slik at den ikke stenger den berørte flyttleia. Fylkesmannen forventer derfor at utbygger oppretter dialog med reinbeitedistriktet slik at prosjektet kan tilpasses for å forhindre konflikt med flyttlei. Dersom tiltaket gis konsesjon, må det videre stilles krav i konsesjonsvilkårene om at anleggsarbeid ikke må forekomme i kalvingstiden.

Figur 7. Flyttlei ved vanninntak og øst for vanninntak.

Konklusjon

Fylkesmannen i Nordland fraråder først og fremst ut fra reindriftshensyn at det blir gitt konsesjon for Rognlia kraftverk.

Øvre Mølnelva kraftverk

I følge søknaden skal Øvre Mølnelva kraftverk (søker Småkraft AS) utnytte et fall mellom ca. kote 240 og ca. kote 108. Installert aggregatytelse er forutsatt å bli 2,7 MW. Beregnet, årlig middelproduksjon er 7,2 GWh. Ved inntaket planlegges det bygd en betongdam (30m x 4m). Rørgata planlegges utført med nedgravde rør i hele lengden på ca. 1,3 km. Avløpet fra kraftstasjonen føres tilbake til Gardsvatnet via en kort kanal.

Vurdering

Naturmangfold

Det er ikke registrert utvalgte, truede eller verdifulle naturtyper i influensområdet. Ei heller er det påvist prioriterte eller rødlistede arter i dette området. Vegetasjonen består for det meste av trivielle og vidt utbredte arter. Arter fra lungeneversamfunnet ble i følge miljørapporten ikke observert i det hele tatt. Dette kan tilskrives manglende kontinuitet i skogen og mangelen på rike lauvskogsmiljøer generelt. Fylkesmannen er skeptisk å legge rør i myr, da dette lett vil kunne medføre dreneringseffekter og frigi store mengder CO₂.

Storlom er tidligere observert i Gardsvatnet, men ikke registrert hekkende her. Storvatnet i sør og Svartvatnet i vest er mye viktigere viltområder, og da med særlig tanke på hekkende vannfugl, enn Gardsvatnet. Disse biotopene vil i liten grad bli negativt berørt av omsøkte utbygging av Øvre Mølnelva. Redusert vannføring og vanddekt areal vil virke negativt for fuktigheteskrevende moser og bunndyrproduksjon. Redusert evertebratproduksjon vil igjen kunne gi negative virkninger på den stasjonære ørreten. I tillegg vil fisken oppleve redusert gyte- og oppvekstareal.

Selv om det neppe har hatt avgjørende betydning, bemerker Fylkesmannen at gjennomføringstidspunktet for feltundersøkelse er ugunstig med tanke på registrering av fugl og karplanter.

Mølnelva har en meget god bestand av elvemusling (*Margaritifera margaritifera*). Artens forekomst her er begrenset til området mellom nedre og øvre foss i Gardsvatnets utløpselv, og forekommer ikke i Øvre Mølnelva. Omsøkte tiltak vil derfor ikke innvirke på elvemuslingbestanden.

Konsekvensene for naturmangfoldet vurderes som moderate.

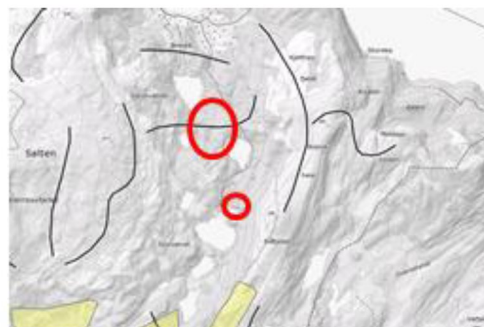
Reindrift

Tiltaket planlegges i et område som brukes både til vår- og høstvinterbeite samt vinterbeite. Vinterbeiter er en minimumsfaktor for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Tiltaket er planlagt midt mellom to kalvingsområder, jf. figur 8. Det går to trekkleier mellom disse kalvingsområdene; en over planlagt rørtrasé, og en nord for Gardsvatnet, jf. figur 9. Redusert vannføring kan medføre endrede isforhold og negative konsekvenser for trekk over elva.

Selv om tiltaket berører bare en liten del av kalvingsområdet, vil anleggsarbeid virke forstyrrende på rein i området. Dette kan imidlertid unngås ved at det stilles krav i konsesjonsvilkårene om at anleggsarbeid ikke må forekomme i kalvingstiden.

Figur 8. Vår- og kalvingsområder øst og vest for tiltaksområdet.

Figur 9. Flytt- og trekkleier

Konklusjon

Ut fra hensynet til reindrift fraråder Fylkesmannen i Nordland at det blir gitt konsesjon for Øvre Mølnelva kraftverk.

Storvasskråga kraftverk

Ca. to kilometer oppstrøms inntaket til Øvre Mølnelva kraftverk er det omsøkt konsesjon for Storvasskråga kraftverk (søker Grunneierne v/Jørn G. Mortensen). Kraftverket vil utnytte fallet mellom Storvatnet og Husvatnet, dvs. mellom ca. kote 284 og ca. kote 244. Den årlige middelproduksjonen er estimert til to GWh. Rørgata planlegges utført nedgravd over en distanse på ca. 450 meter. Avløpet fra kraftstasjonen føres tilbake til Småvatnan via en kort kanal. Det legges en 2500 meter lang jordkabel til det planlagte Øvre Mølnelva kraftverk.

Vurdering

Naturmangfold

I likhet med Øvre Mølnelva ble det ikke avdekket truede eller utvalgte naturtyper eller truede eller prioriterte arter i influensområdet. På grunn av en noe rikere berggrunn i dette området sammenliknet med Øvre Mølnelva, ble det funnet en del middels krevende karplanter, herunder jåblom, dvergjamne, gulsildre, svartopp og fjellfrøstjerne. Redusert vannføring vil påvirke de fuktkrevende artene og vegetasjonen nært knyttet til selve elveløpet. De biologiske verdier knyttet til karplanter og krytogamer er av såpass ordinær betydning at virkningene av tiltaket vurderes som lite og middels negativt. De største negative virkningene vil være tilknyttet produksjonen av evertebrater og fisk i elva mellom inntak og kraftstasjon som følge av redusert produksjonsareal. Biodiversiteten er størst i heterogene vassdrag der en har stor variasjon av ulike strømregimer, noe som igjen skaper en blanding av flere ulike mikrohabitat (Dobson & Fried 1998). Evertebratsamfunnet vil sannsynligvis oppleve en dreining mot en mer homogen artssammensetningen, hvor arter med liten kroppsstørrelse, strømsvake arter og algespisere og filtrerere favoriseres (Arnekleiv et al. 1997, Arnekleiv et al. 2002).

Storvatnet er et viktig viltområde med særlig betydning for hekkende vannfugl, jfr. Miljødirektoratets naturbase. Blant annet er smålom, storlom, toppand og siland tidligere påvist hekkende her. Etter det opplyste er ikke området undersøkt nøye, og det er derfor mulig at flere vannfuglarter hekker ved dette vannet. Den vedlagte miljørapporten gir, på grunn av noe sent tidspunkt med tanke på registreringer av fugl, ikke ytterligere kunnskap på dette punkt. Tiltaket vil ikke endre vannstandsforholdene i Svartvatnet. Under denne forutsetning, og at anleggsperioden legges utenom hekkesesongen, er det ikke grunn til å tro at hekkemulighetene for vannfugl blir vesentlig endret (dog med unntak av fossekalen).

I likhet med Øvre Mølnelva-prosjektet går også rørtraséen i dette prosjektet over myr. Dette er uheldig ettersom våtmarksområdet vil kunne dreneres og at det kan medføre frigjøring av CO₂.

Reindrift

Storvasskråga kraftverk ligger i samme område som Øvre Mølnelva kraftverk, og de samme forhold med tanke på reindrift som omtalt i Øvre Mølnelva vil derfor i det vesentligste også gjøre seg gjeldende for Storvasskråga. Den største forskjellen mellom disse prosjektene er at angjeldende prosjekt ikke kommer i direkte konflikt med trekkleier mellom kalvingsområdene. Ut fra de samme forhold som for Øvre Mølnelva, fraråder Fylkesmannen også konsesjon for Storvasskråga kraftverk.

Fylkesmannen mener at kraftverkets samfunnsnytte, i form av fornybar energi, er så begrenset at den ikke forsvarer de negative konsekvensene tilknyttet reindriften og naturinngrepene.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg

Roar Høgsæt
fylkesmiljøvernshjef

Kopi til:
Bodø kommune
Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland
Nordland fylkeskommune
Miljødirektoratet
Saltfjellet reinbeitedistrikt
Naturvernforbundet Salten